

Len spomienky abiturientov? Nie, je to čosi viac!

Prví abiturienti bývalej Vyššej priemyselnej školy baníckej a geologickej v odbore dobývanie rudných ložísk, dňa 26. júna 2009 organizovali po 52 rokoch od maturity stretnutie v Spišskej Novej Vsi. Stretnutia v minulosti sme organizovali po piatich rokoch, ale pri 50. výročí bolo medzi nami dohodnuté, že život na študentské spomienky je príliš krátky a preto sme sa rozhodli stretávať každý rok. Do bývalej budovy svojej „Alma Mater“ už sme ani nenahliadli, stačilo nám minulý rok. Bol to trpký pohľad, čo sa dokáže s budovou, ktorá mala autoritu urobiť.

Tohto roku chceli sme vidieť, kde je Stredná priemyselná škola ako pokračovateľka baníckej a geologickej školy v Spišskej Novej Vsi prest'ahovaná. Našej žiadosti riaditeľ školy pán Ing. V. Žiaran, PhD., vyhovel a tak mohli sme sa zoznámiť s novým sídlom SPŠ, učebňami, zariadením a vybavením. Pánovi riaditeľovi a sprevádzajúcim pedagógom sme veľmi vďační, že nám sa nám venovali, vďační za ich maximálne úsilie o zachovanie dobrého mena školy. Školy, ktorá počas svojej existencie vychovala niekoľko tisíc odborníkov, ktorí sa vo väčšine mimoriadne uplatnili v hospodárstve nielen na Slovensku, ale v celej bývalej Česko – Slovenskej republike. Veľa absolventov tejto školy úspešne pokračovalo v štúdiu na vysokých školách.

Žiaľ, po návšteve školy nemali sme dobrý pocit z toho, ako sa k tejto významnej vzdelávacej ustanovizni zachoval zriaďovateľ školy, ministerstvo školstva, ale v neposlednom rade aj mesto Spišská Nová Ves, pretože nevážia si tento vzdelávací povedal by som „klenot“ v meste, ale i na Slovensku.

Školská budova s úzkymi chodbami, stiesnenými učebňami a kabinetmi nemá tú „autoritu“, aj keď vedenie školy a pedagógovia robia maximum. Školská budova musí vzbudzovať pokoru pred vedou a hrdosť na získané vedomosti. Školská budova je niečo viac ako stavba!

Keď sme sa pýtali na osud bývalých učebných pomôcok, zariadení, mineralogických a horninových zbierok, na tabla absolventov, dostali sme odpoveď: „v skladoch“!. V skladoch, nie preto žeby pedagógovia nechceli, ale preto, že v novej budove pre ne niet miesta, všetko je stiesnené,! To bola rana na hrdosť prvých abiturientov baníctva v Spišskej Novej Vsi.

Po návšteve Strednej priemyselnej školy, pri obede a potom niekoľko hodín sme spomínali na pedagógov, na budovanie školy, na vyučovanie, ale aj na drobné „pestvá“, ktorým sme sa ako mladí nevyhli.

Keď sme v roku 1953 nastúpili do Vyššej priemyselnej školy baníckej a geologickej, škola mal už tri roky prvých začiatkov. Pedagogický zbor bol skoro úplný, ale hľadalo sa internátne ubytovanie pre študentov, ubytovanie pre učiteľov, učebné pomôcky a mineralogické zbierky. Pre výuku, pod vedením pedagógov robili sme modely dobývacích metód, modely pre kryštalografiu, podľa možností zháňali sme minerály a vzorové typy hornín, ktoré mali poslúžiť nielen nám, ale pre ďalšie generácie študentov. Bývali sme aj v škole, aj v dielňach a posledné dva roky v bývalých kasárňach, v tom čase budove podnikového riaditeľstva Železorzudných baní, pri železničnej stanici.

Budova „bývalej“ baníckej školy tiež prechádzala zmenami, stavebnými úpravami, úpravami tried a kabinetov, zbierkami a modelmi. Vo dvore, po ľavej strane pokračovali sme v budovaní prístavby bytov pre učiteľov, čiastočne aj ubytovne pre študentov

a priestorov pre správu školy. Na školskom dvore robili sme kvádre, miešali maltu, kopali ryhy pre základy, betónovali a niektorí aj murovali. Väčšinou, tieto práce sme robili vo voľnom čase, alebo v rámci brannej výchovy a niekedy telocviku. Na týchto prácach sa podieľali študenti baníci, geológovia a banskí strojárí. V tom čase vekové zloženie študentov bolo od 15 do 30 rokov. Najstarší maturant v tom čase mal 32 rokov. Našu prácu, s poľutovaním konštatujeme, teraz zhodnocuje majiteľ v podobe rôznych „butikov“ a vývesných plagátov!

Spomínali sme na prvých riaditeľov baníckej školy, na pána PhDr. D. Hábera a pána Ing. V. Karchňáka, ktorí sa v škole venovali nielen otázkam výučby, ale aj jej zariadeniu, vybaveniu a budovaniu. Veľké úsilie venovali zabezpečeniu stálych učiteľov a výchovných pedagógov.

Spomínali sme na našich učiteľov. Pán profesor E. Pavlík, udivoval nás precíznym vyučovaním slovenčiny a výslovnosti, predstavte si u študentov tú zmes nárečí z celého Slovenska. Pán Ing. V. Haberland, bol prísny v matematike a meračstve, aj na starších študentov a získaný nivelačný prístroj ochraňoval asi viac „ako vlastné oko“! Pán profesor J. Kafka, pre nás bol mimoriadna postava, ako bývalý „oficier“ učil nás dejepis, jeden rok bol naším triednym učiteľom a udivoval svojimi výroky a historkami. Jeho najväčším pokarhaním študenta bolo, keď mu povedal „i Ty figúrka!“, alebo „nemému decku ani vlastná matka nerozumie“. Za seba môžem povedať, že vzbudil u mňa záujem o staroveké dejiny.

Pán učiteľ J. Vančo, učil nás chémiu a mimoriadne úsilie venoval zaisteniu internátnej siete. K pani profesorke A. Hayde, chovali sme sa ako k dáme a udivovali sme ju určovaním minerálov hmatom, pri podaní vzoriek do ruky za chrbtom. Samozrejme tých vzoriek vo vtedajšej zbierke bolo niekoľko desiatok. Takéto určovanie minerálov trénovali sme vo voľnom čase.

Významnou postavou medzi učiteľmi bol RNDr. M. Lučivjanský, učil nás dva roky matematiku, bol hodne náročný. Jeho prípovedka bola „Matematiku na jednotku vie Boh, na dvojku ja a študent môže vedieť na trojku!“. Naučil nás hodne a veľmi nám to pomohlo aj pri štúdiách na vysokých školách.

Pani PaedDr. A. Jedlovská, ako učiteľka prišla po ukončení vysokej školy, bola o pár rokov staršia, ako my študenti a všetci sme si ju predchádzali. Učila nás slovenčinu a jej snaha určite nebola márna. Možno v literatúre sme ju neoslňovali, ale v praxi sme sa presvedčili, že nás dosť naučila.

Pán Ing. F. Dojčák, decentný banský inžinier, učil nás okrem baníctva aj časť úpravníctva. Priviedol nás, ako triedny profesor k maturitám. Niektorých študentov zaujal krúžkom astronómie. Aj keď krátko, len jeden rok učil nás Ing. Š. Tvardek, bola to bezpečnosť práce a trhacie práce. Zaujímavé boli jeho rozprávania z praxe v Kladenských uhoľných baniach a pracovných stykoch s Antonínom Zápotockým, ktorý v čase našich školských rokoch bol prezidentom ČSR.

Profesor A. Toth nás neučil, ale pre nás bola to významná autorita školy, mali sme pocit, že škole je oddaný telom a dušou. Pani profesorka K. Gazoňová, učila nás dva roky ruštinu, ale bola to pre ňu veľmi ťažká úloha, u väčšiny z nás, s našimi vedomosťami ruštiny s odstupom času sme hodnotili ako boj Don Quijota „s veternými mlynmi“.

Zaujímavou postavou bol učiteľ pán J. Grešner. Učil nás rysovanie a deskriptívu. Ako učiteľ mal veľmi miernu povahu, veľmi veľa pre nás urobil, aby sme sa naučili pekne písať rôzne typy písma rôznymi druhmi pier, od dámskeho cez redisové a lieviové perá,

voľnou rukou aj so šablónami. Mal impozantnú postavu asi 190 cm vysokú, chudú kostlivú, bol tmavšej pleti s dosť neprimerane k jeho postave menšou hlavou. Čiernovlasý husto zarastajúci s veľkými očami. Toto mu medzi študentmi vynieslo dosť nelichotivú prezývku „smrčka“, alebo „mŕtvola“. Mal veľmi dobrú optickú pamäť, pre gymnazistky sme robili rysy a väčšinou to odhalil, aj keď sme to zapierali! Učil totiž aj na gymnáziu.

V prvom ročníku triednym profesorom bol pán J. Kafka, v druhom ročníku Ing. L. Šiser a v treťom a štvrtom ročníku triednym profesorom bol Ing. F. Dojčák.

Spomínali sme aj na iných učiteľov, ale najviac sme spomínali na školu ako celok a život v tejto škole. Roky prežité v našej škole hodnotíme, ako jedny z najlepších rokov, kedy škola z nás formovala odborne ale aj všeobecne vzdelaných ľudí, a kde sme dospievali. Vyššia priemyselná škola banícka a geologická dala nám dobre základy pre prax a odbornú kariéru.

Štúdium v prvom ročníku začínalo nás 43 študentov v triede, väčšinou sme boli vyučení baníci, ktorí dobre zarábali a zvyknúť si na 320 Kčs štipendium nebolo ľahké. Tak sa stalo, že už v prvom roku väčšia časť študentov školu opustila preto, že z tohto štipendia sa im zdalo žiť ťažké. Po maturitu vydržalo nás 16 študentov, ktorí sme školu úspešne absolvovali.

Vyššia priemyselná škola banícka a geologická učila nás aj spoločenský život. Pod vedením učiteľov, pracovali sme v rôznych krúžkoch, niektorí sa zaujímali o amatérske divadlo, spevokol a šport. Zúčastňovali sme sa brigád pri úprave priestorov pred školou, na futbalovom štadióne budovali sme bežeckú dráhu. Boli sme aj na celoštátne organizovanej brigáde „Stavba trate mieru“, v Jablonove nad Turňou kopali a upravovali sme zárez budúcej železničnej trate. Viacerí sme sa zúčastnili I. spartakiády v Prahe, bol to úžasný pocit cvičiť pred tisíckami divákov! Na druhej strane, Vyššia priemyselná škola banícka a geologická sa o nás postarala lyžiarskymi výcvikmi so zabezpečením výstroja.

Účastníci návštevy Strednej priemyselnej školy v Spišskej Novej Vsi, Ing. Jozef Badár, Jozef Dvorčák, Ing. Pavol Hric, Štefan Timčík, Peter Šoltés, Ing. Anton Špaldoň a Ján Vasiľ ďakujú riaditeľovi školy Ing. V. Žiaranovi, PhD., a sprevádzajúcim pedagógom za to, že nám umožnili prehliadku „novej“ školy a prajeme im a škole veľa pedagogických úspechov, ďakujeme im, že robia všetko pre výchovu odborníkov, pre dobro školy a jej rozvoj v objektívne - neobjektívnej situácii do ktorej sa nedobrovoľne škola dostala.

V Spišskej Novej Vsi 28. júna 2009

Ing. Jozef Badár